

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลเกาะคา จังหวัดลำปาง” คณะผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมครั้งนี้ใช้พื้นที่เทศบาลตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง เครื่องมือการวิจัย คือ การประชุมและการจัดเวทีลงพื้นที่เสวนา กับผู้สูงอายุในโรงเรียนเทศบาลตำบลเกาะคา ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

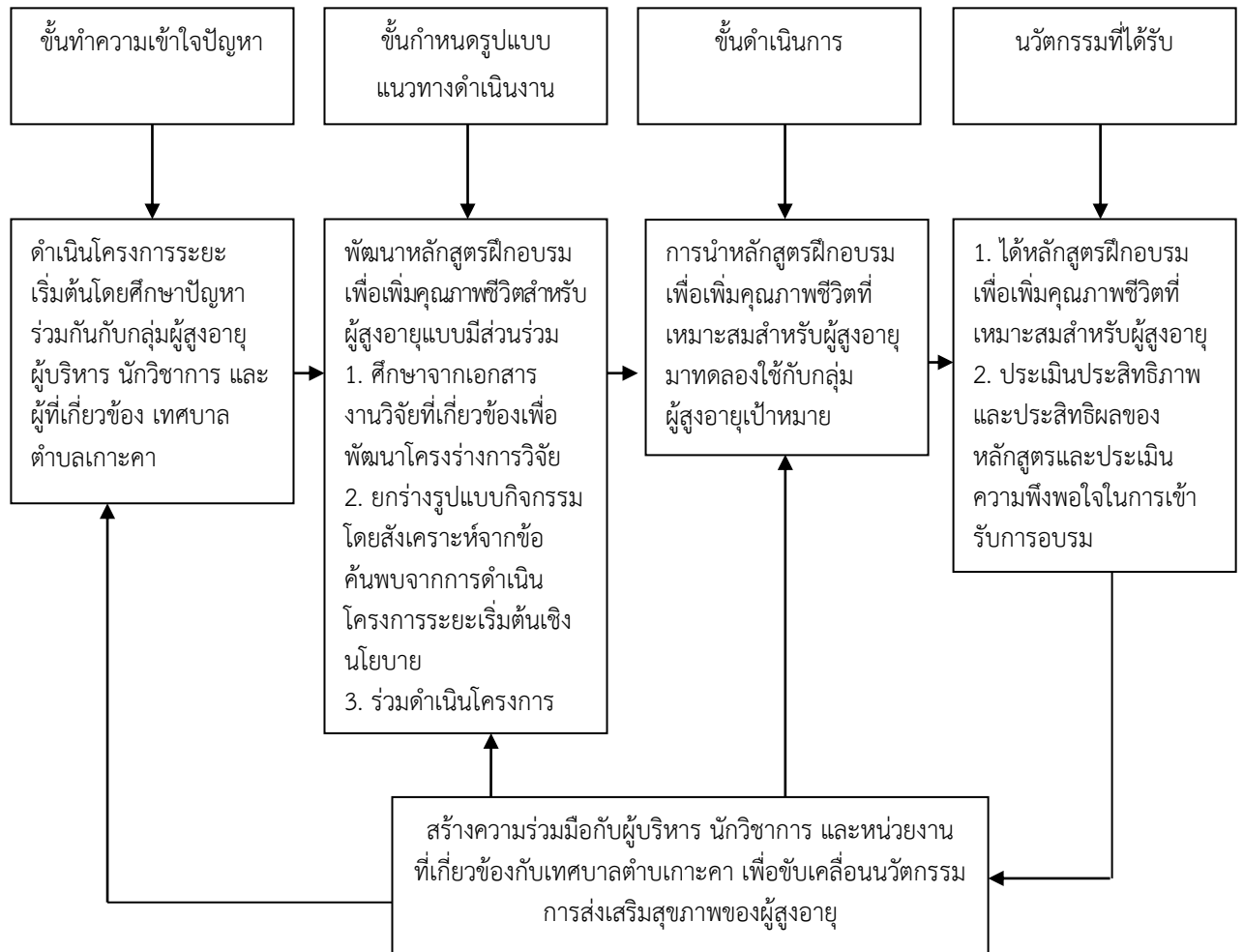
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีประชากร คือ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีทั้งหมด 1,276 คน ได้แก่ ประชากรผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่เขตพื้นที่เทศบาลตำบลเกาะคา จังหวัดลำปาง แบ่งออกเป็น เพศชาย จำนวน 488 คน และเพศหญิง จำนวน 788 คน ในเทศบาลตำบลเกาะคา ซึ่งจะรวบรวมข้อมูลผ่านแบบสอบถาม ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึกและประชุมกลุ่มย่อยจะใช้กับกลุ่มผู้สูงอายุ นักวิชาการ และผู้บริหาร เทศบาลตำบลเกาะคา (เทศบาลตำบลเกาะคา, 2560)

กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ต้องการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก คณะผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างทั้งการสุ่มที่อาศัยและไม่อาศัยความน่าจะเป็น โดยการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยเจาะจงไปที่กลุ่มผู้สูงอายุที่เรียนในโรงเรียนผู้สูงอายุ ผู้นำและผู้บริหารในเทศบาลตำบลเกาะคา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ ในพื้นที่

ภาพที่ 2 กรอบกระบวนการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชน และการส่งเสริมสุขภาพที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ
2. สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักวิชาการในพื้นที่ด้านการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ และกลุ่มผู้สูงอายุ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนผู้สูงอายุ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การประชุมกลุ่มย่อย

โดยมีการกำหนดประเด็นคำถามอย่างมีโครงสร้างตามวัตถุประสงค์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากที่สุด ตามรายละเอียดของเครื่องมือที่ใช้ ดังนี้

- การสัมภาษณ์โดยกำหนดเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่กำหนดประเด็นและข้อความที่ต้องการและตอบโจทย วัตถุประสงค์และคำถามในการวิจัย รวมทั้งการเปิดข้อความที่เกิดขึ้นในระหว่างการสัมภาษณ์เพื่อขยายผลของเนื้อหาและผลการศึกษาให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น โดยการสัมภาษณ์ใช้ทั้งการสัมภาษณ์ด้วยการนัดหมายก่อนล่วงหน้ากับการสัมภาษณ์เฉพาะหน้าเมื่อเกิดประเด็นที่น่าสนใจ
- การประชุมกลุ่มย่อย ด้วยการนำข้อมูลในช่วงต้นมาวิเคราะห์เพิ่มเติม เพื่อเติมเต็มข้อมูลต่าง ๆ ทั้งสภาพปัญหา และตามวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลเกาะคา ด้วยหลักสูตรการฝึกอบรมที่เหมาะสม โดยการประชุมกลุ่มย่อยจะประกอบไปด้วยกลุ่มผู้สูงอายุ นักวิชาการ ผู้บริหารเทศบาลตำบลเกาะคา พร้อมทั้งแยกแยะประเด็นต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการรวบรวมข้อมูล ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 2 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการเก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิ โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัย บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งข้อมูลที่ได้จะถูกรวบรวมเพื่อเป็นข้อความและแนวทางการศึกษาวิจัย

2. การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูล และการประชุมกลุ่มย่อย คณะผู้วิจัยเลือกใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ กลุ่มผู้สูงอายุ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ และขอความร่วมมือในการเข้าร่วมโครงการวิจัยและนักวิชาการ เทศบาลตำบลเกาะคา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลข้อมูล คณะผู้วิจัยได้รับข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อย ได้ผลตามที่กำหนดวัตถุประสงค์และคำถามในการวิจัย เนื่องด้วยการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยเน้นกระบวนการแบบมีส่วนร่วมดังนั้นในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยมุ่งใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (content analysis) ในการวิเคราะห์โดยเชื่อมโยงกับคำถามการวิจัย โจทย์วิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัย